

- 12) Кривичен законик, „Сл. весник на Република Македонија бр. 37/1996, 80/1999, 4/2002, 43/2003, 19/2004, 81/2005, 60/2006, 73/2006, 7/2008, 139/2008, 114/2009, 51/2011, 135/2011, 185/2011, 142/2012, 166/2012, 55/2013, 82/2013, 14/2014, 27/2014, 28/2014, 41/2014, 115/2014, 132/2014, 160/2014, 199/2014, 196/2015, 226/2015, 97/2017.
- 13) Закон за изменување и дополнување на Кривичниот законик, Сл. Весник на Република Македонија, бр. 19/2004.
- 14) Национална стратегија за спречување и заштита од семејно насилство 2012 – 2015 година, Министерство за труд и социјална политика на Република Македонија, Влада на Република Македонија, 2012 год., стр. 26.

ЈОСИФОВИЌ Ивица

УДК: 347.951:341.645.5(4-672ЕУ)

ПРАВНИОТ И ФАКТИЧКИ КОНТЕКСТ ВО ПОСТАПКАТА ЗА ПРЕТХОДНО ОДЛУЧУВАЊЕ НА СУДОТ НА ПРАВДАТА НА ЕВРОПСКАТА УНИЈА – АНАЛИЗА НА СЛУЧАЈОТ ОГЊАНОВ

Апстракт: Трудот го објаснува случајот Огњанов пред Судот на правдата на Европската унија (СПЕУ) во постапка по претходно одлучување. Судот во Бугарија поднесе две упатувања до СПЕУ кои се однесуваат на примена на националното правило кое има за цел заштита на фундаменталните права на странките што има ефект на автоматско дисквалификување на суд кој упатува прашања за претходно одлучување заедно со фактичкиот и правен контекст на случајот, како и за толкување на Рамковната одлука за заемно признавање на судските пресуди во кривичната материја. Разработена е пресудата по случајот во двете упатувања, со цел да се добие целосен преглед на постапката за претходно одлучување пред Судот, како и да се претстават импликациите кои овој случај ги има врз домашното право на државите-членки и нивните обврски да го применуваат Правото на Европската унија.

Клучни зборови: *претходни упатувања, национален суд, независност, Суд на правда, допустливост*

JOSIFOVIC Ivica

THE LEGAL AND FACTUAL CONTEXT OF THE PRELIMINARY RULING PROCEDURE OF THE COURT OF JUSTICE OF THE EUROPEAN UNION – ANALYZING THE OGNYANOV CASE

Abstract: The paper elaborates the Ognyanov case in front of the Court of Justice of the European Union (CJEU) in a preliminary ruling procedure. The Bulgarian Court submitted two references to the CJEU concerning the application of national rule aimed at protecting the fundamental rights of the parties that have the effect of automatically disqualifying the court that refers questions for preliminary ruling along with the factual and legal context of the case, as well as the interpretation of the Framework Decision on mutual recognition of judicial decisions in criminal matters. The judgment

of the case in both references is elaborated in order to obtain full review of the preliminary ruling procedure in front of the Court, as well as to present the implications that this case has on national law of member-states and their obligation to apply the European Union law.

Key words: *preliminary references, national court, Court of Justice, impartiality, admissibility*

1. ПРЕТХОДНОТО ОДЛУЧУВАЊЕ НА СУДОТ НА ПРАВДАТА КАКО ИНСТРУМЕНТ ЗА ПРИМЕНА НА ПРАВОТО НА ЕУ

Постапката за претходно упатување опфаќа три фази: (1) националниот суд упатува прашање до СПЕУ кога има двоумење околу интерпретацијата или валидноста на Правото на ЕУ; (2) СПЕУ одговара преку постапката за претходно одлучување утврдена со членот 267 од ДФЕУ; и (3) националниот суд ја применува пресудата по претходно одлучување за случајот кој не е решен пред националниот суд. Членот 267 од ДФЕУ воспоставува процедурален механизам заснован на задолжителна поделба на задачите кои СПЕУ ги интерпретира, а националните судови го применуваат Правото на ЕУ.

Откако толкувањето е барање на значењето на одредбата која треба да се најде во нејзината формулација и суштина, во теорија СПЕУ може да изврши херменевтичка мисија на претходното одлучување без некаква фактичка поддршка. Како и да е, толкувањето направена во вакуум би било доктринарно мислење кое би можело да биде само делумно корисно за националниот суд, бидејќи нема да се осврне на конкретни теми врз основа на сомнителни толкувања кои го оправдуваат поднесувањето на упатувањето. Таквото толкување би било во спротивност со целта на СПЕУ во постапката за претходно одлучување, според кој не треба да се бара претходно одлучување на општи или хипотетички прашања, туку да помогне во спроведување на правдата во државите-членки со обезбедување на корисно и правилно толкување на Правото на ЕУ.

Од друга страна, функционалната судска поделба на задачите воспоставени со членот 267 од ДФЕУ е прилично вештачка: Во зборовите на Генералниот адвокат Лагранж во случајот *Unger*: „не смее да се заборави дека процедурата според членот 177 [сегашен член 267 од ДФЕУ] секогаш функционира во рамките на спорот и дека суштинските аспекти на постапката често придонесуваат за корисно појаснување на проблемот на апстрактното толкување бидејќи еден пример помага да се поддржи теоријата. Како и да е, во судовите примерот не се избира од теоретичарите, туку му се наметнува на судијата како реалност“.⁹³

СПЕУ се смета за овластен да донесува одлуки за претходно одлучување околу толкувањето или валидноста на одредбата на ЕУ само на основ на фактите што националниот суд ги изнесува пред него.⁹⁴ Знаејќи го фактичкиот и правен контекст на претходното упатување му овозможува на СПЕУ да го мери домашното влијание на неговите одлуки кои се обврзувачки и често оставаат малку слобода за националниот суд.

Овој феномен е јасен секогаш кога спорот се однесува на компатибилноста на правото на ЕУ и националното право. Во случајот *Costa v. ENEL*, СПЕУ нагласи дека „нема надлежност ниту да го применува Договорот во конкретен случај, ниту пак да одлучува за важење на одредбата од домашното право во врска со Договорот, бидејќи тоа би било можно да се направи според членот 169 [сегашен член 258 од ДФЕУ]“.⁹⁵ Како и да е, се смета себеси за обврзан да му ги обезбеди на упатувачкиот суд „сите критериуми за толкување на Правото на ЕУ кое може да овозможи да

⁹³ Court of Justice, Opinion of Advocate General Lagrange, Case 75/63, *Hoekstra v Bedrijfsvereniging Detailhandel*, 10 December 1963, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:61963CC0075&from=EN>

⁹⁴ Court of Justice, Judgment of the Court, Case C-62/14, *Peter Gauweiler and Others v Deutscher Bundestag*, 16 June 2015

⁹⁵ Court of Justice, Judgment of the Court, Case 6/64, *Flaminio Costa v ENEL*, 15 July 1964

процени дали националните одредби се компатибилни со цел да се донесе пресуда во постапката пред него“.⁹⁶ Според Федерико Манчини, поранешен судија на Судот на правдата: „Судот обично покажувал до кој степен одреден вид на национална легислатива може да се смета за компатиблна со мерка од Правото на ЕУ“.⁹⁷

Поделбата на функциите наведени во членот 267 од ДФЕУ не го спречува СПЕУ од активно учество во судската примена на Правото на ЕУ на национално ниво. Зад реториката на судскиот дијалог и соработка, процедурата на претходно упатување осигурува ефективна контрола на домашната примена на Правото на ЕУ. Дијалогот меѓу „еднакви“ предвиден во членот 267 од ДФЕУ во реалност е поочигледен отколку реален и содржи парадокс: функцијата класифицирана како „прелиминарна“ во реалноста е клучна, а главната функција е всушност само оперативен додаток за директна применливост на Правото на ЕУ.

2. ПРАВНИОТ И ФАКТИЧКИ КОНТЕКСТ НА ПРЕТХОДНИТЕ УПАТУВАЊА

Фактичкиот и правен контекст на претходното упатување не се сметало за суштински елемент на постапките за претходно одлучување се до 90те години на минатиот век. Потребата од вклучување на националните судови во користењето на постапката од членот 267 од ДФЕУ водел кон тоа СПЕУ да биде внимателен да не ги антагонизира националните судови со тоа што би одбивал да одговори на прашањата кои не биде доволно објаснети. Во случајот *Bertini*, Судот потврди дека „за да одбие да одговори на прашања поднесени од националниот суд единствено на таа причина, нема да биде во интерес на процедуралната автономија“.⁹⁸

Големiot пораст во бројот на претходни упатувања веројатно бил причина за случајот *Telemarsicabruzzo*, во кој СПЕУ ја прогласи недопустливоста на претходните упатувања потенцирајќи дека: потребата да се обезбеди толкување на Правото на ЕУ кое ќе биде од корист за националниот суд, неопходно е националниот суд да го дефинира фактичкиот и правен контекст на прашањето кое го поставува или, во најмала рака, да ги објасни фактичките околности на кои се засноваат тие прашања“.⁹⁹

Случајот *Telemarsicabruzzo* придонесе за зголемување на бројот на поднесоци утврдени од СПЕУ како недопустливи. Барањата за претходно одлучување биле прогласени за недопустливи кога се нејасни во однос на правните и фактички услови предвидени од националниот суд, и кога тие не даваат барем објаснување за причините за изборот на одредбите од Правото на ЕУ од кои се бара толкување и за врската која што ја воспоставува меѓу тие одредби и националното законодавство применливо во спорот.

Оваа судска пракса била критикувана од самиот СПЕУ како примена на „несоодветно строг стандард“.¹⁰⁰ Отфрлањето на упатувањето за претходно одлучување е одбивање на дијалог и може да ги поттикне националните судови да одлучат по прашање на Правото на ЕУ без помош од СПЕУ. Поради тоа, одлука за недопустливост треба да се ограничи на исклучителни случаи во кои несоодветното водење сметка за фактичкиот и правниот контекст на главната постапка сериозно ја нарушува корисноста на претходното одлучување на СПЕУ. Тоа би било случај на

⁹⁶ Court of Justice, Judgment of the Court, Joined cases C-254/94, C-255/94 and C-269/94, *Fattoria autonomia tabacchi and Others*, 12 September 1996

⁹⁷ Mancini, G.F., (2000), *“Democracy and Constitutionalism in the European Union: Collected Essays”*, Oxford, Hart, p. 9.

⁹⁸ Court of Justice, Judgment of the Court, Joined cases C-98/85, C-162/85 and C-258/85, *Michele Bertini and Giuseppe Bisignani and others v Regione Lazio and Unità sanitarie locali*, 12 June 1986

⁹⁹ Court of Justice, Judgment of the Court, Joined cases C-320/90, C-321/90 and C-322/90, *Telemarsicabruzzo SpA and Others v Circostel, Ministero delle Poste e Telecomunicazioni and Ministero della Difesa*, 26 January 1993

¹⁰⁰ Court of justice, Opinion of Advocate General Lenz, Case C-415/93, *Union royale belge des sociétés de football association ASBL v Jean-Marc Bosman, Royal club liégeois SA v Jean-Marc Bosman and others and Union des associations européennes de football (UEFA) v Jean-Marc Bosman*, 20 September 1995,

поднесување на барања само со текстот на прашањата. Во сите други случаи треба да се побара појаснување од страна на националниот суд за дадениот фактички или правен елемент.¹⁰¹

3. АНАЛИЗА НА СЛУЧАЈОТ ОГЊАНОВ (C-614/14 И C-544/14)

Според праксата на Судот, националните судови имаат најшироко дискреционо право да упатуваат прашања до Судот во врска со толкувањето на релевантните одредби од Правото на ЕУ, а тоа право, под одредени исклучоци, станува обрска за судовите од последна инстанца. Ваквата дискреција и обврска се составен дел од системот на соработка меѓу националните судови и СПЕУ, воспоставено со членот 267 од ДФЕУ, како и на функциите на судот одговорен за примената на Правото на ЕУ кои му се доверени на националниот суд со таквата одредба. Како последица, Судот во повеќе наврати потенцирал дека одредба на домашното право не може да го спречи судот од последна инстанца да достави прашања до Судот во постапка по претходно одлучување кога е соочен со прашање кое се однесува на толкување на Правото на ЕУ. Што се однесува до обврската на националните судови да го применуваат правото на ЕУ како што е толкувано од страна на Судот, СПЕУ се повикува на својата судска пракса, според која, по добивањето на одговор од страна на Судот по прашање кое се однесува на толкувањето на Правото на ЕУ или каде судската пракса веќе има обезбедено јасен одговор на тоа прашање, судот од последна инстанца е обврзан да направи се што е потребно за да обезбеди дека таквото толкување на Правото на ЕУ е применливо.

Применувајќи ги тие принципи, во пресудата по случајот Огњанов од 5 јули 2016 година, Судот, одлучувајќи во Големиот Совет, одговори на прашањата поднесени во светло на примена на упатувањето за претходно одлучување по одредби на Бугарското право дизајнирани да обезбедат непристрасност на судиите во кривичната постапка. Според тие одредби, судиите кои, во контекст на упатувањето за претходно одлучување, ги воспоставија фактите и нивните правни класификации мора да се дисквалификуваат себеси од случајот. Упатувачкиот суд, исто така, потенцирал дека, следствено на националниот кодекс на однесување, презентацијата, во одлуката за упатување, на фактичката и правна позадина на предметот во главната постапка се смета за израз на привремено мислење кое ќе резултира со тужба за одговорност против националниот судија за дисциплински престап.

Атанас Огњанов е бугарски државјанин кој бил осуден во Данска на казна затвор од 15 години за тешка кражба и убиство. Тој бил задржан во затвор во Данска 19 месеци и потоа предаден на Бугарските власти. Во првото упатување од страна на Бугарскиот суд во случајот C-614/14, од СПЕУ се барало одговор на прашања поврзани со непристрасност на судиите поради изразено претходно мислење со утврдување на фактичките и правни елементи на случајот.¹⁰² Во второто упатување во случајот C-554/14 од СПЕУ се барало толкување на Рамковната одлука на Советот за заемно признавање на пресуди со цел да се утврди правото применливо за извршување на казната.¹⁰³ Се работи за две постапки, но за иста расправа. Со цел да биде во согласност со членот 94 од Деловникот за работа¹⁰⁴ и Информативните забелешки за упатувања од

¹⁰¹ Член 101, став 1 од Деловникот за работа на СПЕУ; Rules of Procedure of the Court of Justice of 25 September 2012, OJ L 265, 29 September 2012, as amended on 18 June 2013, OJ L 173, 26 June 2013, and on 19 July 2016, OJ L 217, 12 August 2016.

¹⁰² Court of Justice, Judgment of the Court, Case C-614/14, Atanas Ognyanov v Sofiyski gradski sad, 5 July 2014

¹⁰³ Court of Justice, judgment of the Court, Case C-554/14, Atanas Ognyanov v Sofiyski gradski sad, 8 November 2016

¹⁰⁴ Член 94 од Деловникот утврдува што треба да содржи барањето за претходно одлучување: а) резиме на предметот на спорот и релевантните факти; б) содржина на националните одредби и судската пракса која може да се примени во спорот; и в) наведување на причините кои го навеле судот да поднесе барање за толкување на Правото на ЕУ.

националните судови,¹⁰⁵ параграфите од 2 до 4 на упатувањето ги вклучува фактичкиот и правниот контекст на случајот.¹⁰⁶

Во поглед на упатувањето во случајот C-614/4, поднесувањето на претходните упатувања го натера бугарскиот јавен обвинител, како страна во постапката, да побара дисквалификација на упатувачкиот суд. Барањето на обвинителот се однесува на доста стриктен пристап на непристрасност усвоен во бугарскиот правен поредок. Судската одлука се смета за пристрасна секогаш кога судијата изразува привремено мислење за суштината на случајот пред да се донесе конечната одлука (член 29 од Законот за кривична постапка). Според воспоставената национална судска пракса, дури и најмалата индикација во поглед на фактите на случајот или нивната правна класификација доведува до тоа да постои основа за дисквалификација на судија.¹⁰⁷ Во случај на пристрасност, одлуката се става на страна поради прекршување на суштински процедурални правила и судијата одговара за дисциплински постапки.

По инцидентот покренат од Јавниот обвинител, Софискиот суд одлучи да ја запре постапката и да го праша СПЕУ дали исполнувањето на процедуралната обврска на националните судови да го утврдат фактичкиот и правен контекст на упатувањето за претходно одлучување во кривични случаи ја поткопуваат непристрасноста на националниот суд и пресумпцијата на невиност на обвинетиот според членовите 47 и 48 од Повелбата за фундаменталните права на Европската унија (ПФП).¹⁰⁸

Повикувајќи се на клучните аспекти на постапката предвидени со членот 267 од ДФЕУ, Судот забележа дека при утврдувањето, во неговото барање за претходно одлучување, на фактичкиот и правниот контекст на главната постапка, упатувачкиот суд не прави ништо повеќе исполнување на барањата утврдени во членот 267 од ДФЕУ и членот 94 од Деловникот за работа на СПЕУ. Презентацијата на таквиот фактички и правен контекст е одговор на барањето за соработка што е својствено за механизмот на претходно упатување и не може само по себе да претставува повреда на правото на фер судење, утврдено во член 47, став 2 од ПФП, или правото на пресумпција на невиност гарантирано според членот 48, став 1 од ПФП.¹⁰⁹

Правилното функционирање на „столбот на судскиот систем на ЕУ“ бара националните судови „строго“ да ја почитуваат обврската за „дефинирање на фактичкиот и правен контекст на прашањата што ги поставуваат или, во најмала рака, да ги објаснат претпоставките за факти врз кои се засноваат тие прашања“.¹¹⁰ Без овие елементи СПЕУ не е во состојба да ја спроведе својата надлежност преку давање на корисни одговори до националните судови, а владите на државите-членки и другите заинтересирани страни нема да имаат можност од поднесување на нивните забелешки.¹¹¹

Во светло на овие размислувања, Судот држел дека ефектите на домашните одредби на кривичното право и националниот кодекс на однесување упатено од националниот суд е веројатно дека националниот суд може да избере да се воздржи од упатување прашања за претходно одлучување до Судот, со цел да избегне, од една страна, дисквалификација и изложеност на дисциплинска казна или, од друга страна, поднесе барања за претходно одлучување кои се недопустливи. Таквите одредби се штетни за прерогативите доделени на националните судови со членот 267 на ДФЕУ и, следствено, за ефективностa на соработката меѓу Судот и националните судови воспоставени со механизмот на претходно одлучување.¹¹²

¹⁰⁵ Court of Justice, Information Note on References from National Courts for a Preliminary Ruling, OJ C 297/01 5 December 2009

¹⁰⁶ Court of Justice, Judgment of the Court, Case C-614/14, Atanas Ognyanov, paragraph 11

¹⁰⁷ Ibid, paragraph 7.

¹⁰⁸ Ibid, paragraph 13.

¹⁰⁹ Ibid, paragraph 23.

¹¹⁰ Ibid, paragraphs 15, 18-19.

¹¹¹ Ibid, paragraph 20.

¹¹² Ibid, paragraph 25.

Според тоа, судовите во Бугарија биле обврзани да го стават на страна националното правило кое го обврзува судот да се дисквалификува од случај кој не е решен, на основ дека го утврдил, во барањето за претходно одлучување, фактичкиот и правен контекст на случајот.¹¹³

Прашањата упатени во второто упатување на случајот Огњанов (C-554/14) не беа тешки, како што Генералниот адвокат Бот двапати упати дека одговорите не оставаат простор за сомнеж.¹¹⁴ Огњанов отслужил дел од својата пресуда во Данска пред да биде пренесен во Бугарија. За време на извршување на казната во Данска, тој работел околу година ипол. Бугарското право, преку толкувањето на судската пракса, предвидува работата извршена од страна на затвореници, дури и во друга држава-членка, да се земе во предвид за целите за намалување на должината на казната, со тоа што два дена работа одговараат на три дена лишување од слобода. Како и да е, кога засегнатото лице било префрлено, властите на Данска веднаш ги информираа Бугарските власти дека Данското законодавство не дозволува било какво намалување на затворската казна за сметка на работата во насока на нејзиното извршување.

Следствено, со цел да се утврди должината на казната која остана да се отслужи во Бугарија, судот на Бугарија упатил прашања до СПЕУ дали рамковната одлука го исклучува националното правило кое и дозволува на државата извршител да му додели на осуденото лице намалување на казната како резултат на работата која тој ја вршел за време на неговото притворање во друга држава-членка, иако надлежните власти на Данска, во согласност со своето национално право, не дозволиле такво намалување на казната.

Според СПЕУ, членот 17 од Рамковната одлука 2008/909 мора да се толкува според значењето дека само правото на државата-издавач е применливо, не само во однос на било какво намалување на казната, во делот од казната отслужено од засегнатото лице на територијата на таа држава се до неговиот трансфер во државата-извршител. Правото на државата извршител може да се применуваме на делот на казната кој останува да се отслужи од страна на лицето, по неговиот трансфер, на територијата на државата-извршител. Следствено, властите на државата-извршител кои се надлежни во поглед на извршувањето на казната не можат, ретроактивно, да го заменат своето право за извршување на казните и, особено, своите правила за намалување на казната, за правото на државата-издавач во однос на оној дел од казната кој веќе бил отслужен од засегнатото лице на територијата на државата-издавач. Бил избран Голем совет бидејќи упатувањето се однесувало на примена на национално правило насочено кон заштита на фундаменталните права на обвинетиот кое има ефект на блокирање на функционирањето на судската пракса на СПЕУ.

Со цел да се разбере случајот Огњанов потребно е да се утврди зошто фактичкиот и правен контекст во националните постапки се смета за конститутивен елемент на претходното упатување. Познавањето на фактите во случајот и применливото национално право се суштински за СПЕУ да ја контролира домашната примена на Правото на ЕУ. Неуспехот на националниот суд да го дефинира фактичкиот и правен контекст на прашањата што ги поставува е основа за прогласување на очигледна недопустивост на претходното упатување од страна на СПЕУ. Фактичкиот и правен контекст на кривичното дело може да биде претставен на таков начин што ги крши основните права на страните.

4. ФУНДАМЕНТАЛНИТЕ ПРАВА ВО СЛУЧАЈОТ ОГЊАНОВ

СПЕУ одби во случајот Огњанов постоење на итна и директна врска меѓу кршењето на фундаменталните права на страните и поднесувањето на фактичкиот и правен контекст на главната постапка во барањето за претходно одлучување. Вклучувањето на фактички и правни елементи во претходните упатувања не е само по себе повреда на правото на фер судење. Оваа

¹¹³ Ibid, paragraph 26.

¹¹⁴ Court of Justice, Opinion of Advocate General Bot, Case C-614/14, Atanas Ognyanov v Sofiyski gradski sad, 23 February 2016

позиција била дополнително развиена од Генералниот адвокат Бот со упатувања на воспоставената судска пракса на ЕСЧП, според кој околностите што судијата презел претходна одлука не може само по себе да се смета за прекршување на непристрасноста.¹¹⁵

Строгото толкување на критериумот на пристрасност утврдува дека „дури најнезначајните коментари во врска со фактите на случајот или нивната правна класификација“ автоматски наложува дисквалификација на судијата.¹¹⁶ Од една страна, одбивањето да се поднесат прашања за претходно одлучување засновани на основ дека судиите кои упатуваат се подложни на дисквалификација и дисциплински казни за утврдувањето на правниот и фактичкиот контекст на случајот „несомнено претставува повреда на членот 6 од ЕКЧП“,¹¹⁷ и го отвора патот за постапка за одговорност на државата засновано на судската повреда на Правото на ЕУ. Од друга страна, усогласеноста на националното правило за непристрасност спречува исполнување на обврските утврдени во членот 94 од Деловникот за работа и го менува поднесувањето на референци за претходно одлучување до СПЕУ во бескорисна привилегија.

Сепак, не може да се биде целосно согласен со тврдењето на Судот дека вклучувањето на фактичкиот и правен контекст во барањето за претходно одлучување автоматски не ја нарушува непристрасноста на упатувачкиот национален суд. Како општо правило, утврдувањето на фактите и правните одредби не го означува националниот суд како пристрасен и зависен. Сепак, комплицирани ситуации може да се појават кога упатувањето е подготвено на таков начин што ги повредува фундаменталните права на страните заштитени со ПФП. Тоа ќе се случи кога упатувањето вклучува пристрасен избор на факти, делумна правна квалификација на фактите, или особено предвремено изјаснување на мислење за вината на лицето.¹¹⁸

Во Огњанов, СПЕУ не направил значително разгледување во поглед на почитувањето на фундаменталните права на упатувањето за фактичките и правни одредби вклучени во упатувањето поднесено во случајот C-554/14. Очигледно не било неопходно преглед на почитувањето на правото на пресумпција на невиност, бидејќи Огњанов веќе бил прогласен за виновен за делото. Што се однесува до почитувањето на должноста за непристрасност, Генералниот адвокат Бот сметал дека деталите на упатувачкиот суд „наодите на фактите и правото демострира темелно познавање на досието на предметот кое, според негово мислење, не упатува на тоа судот да биде осмничен за пристрасен“.¹¹⁹

5. ЗАКЛУЧОК

Одлуката на СПЕУ во Огњанов е во суштина бесмислена. Примената на националното правило за судската непристрасност доведе до „апсурден и парадоксален резултат дека судот поднесувајќи барање за претходно одлучување во согласност со Правото на ЕУ ќе се смета, според националната легислатива, како повреда на основните права на страните“.¹²⁰ Санкциите поврзани со повредата на пристрасноста би имале ефект на одвратат во пракса судовите од користење на постапката според членот 267 од ДФЕУ, со тоа загрозувајќи го еднообразното толкување и ефективност на Правото на ЕУ во правниот поредок на Бугарија.

¹¹⁵ Ibid, paragraph 83. Генералниот адвокат упатува на судската пракса на Европскиот суд за човекови права: European Court of human Rights, Judgment of the Court, Application no. 34130/96, Morel v. France, 6 June 2000, paragraph 45

¹¹⁶ Ibid, paragraphs 29-31.

¹¹⁷ Court of Justice, Judgment of the Court, Case C-614/14, Atanas Ognyanov, paragraph 102. Во пресуда од април 2014 година ЕСЧП утврди дека кршењето на обврската да се упатат прашања за претходно одлучување до СПЕУ може да доведе до повреда на член 6 од ЕКЧП кој се однесува на правото на фер судење, а со тоа и правото на фер сослушување. European Court of Human Rights, Judgment of the Court, Application no. 17120/09, Dhahbi v. Italy, 8 April 2014.

¹¹⁸ Court of Justice, Opinion of Advocate General Bot, Case C-614/14, Atanas Ognyanov, paragraph 89

¹¹⁹ Ibid, paragraph 86.

¹²⁰ Ibid, paragraph 97.

Како и да е, Огњанов не може да се чита како барања за имунизација за претходно одлучување на СПЕУ наспроти суштински преглед на почитувањето на основните права заштитени со ПФП. Тој едноставно ја отфрла дисквалификацијата на националниот суд на основ на пристрасност како автоматски ефект на поднесувањето на упатувањето кое вклучува фактички и правен контекст на случајот.

Огњанов, исто така, остави неодговорени неколку други правни прашања поврзани со обврската на националните судови да го вклучат фактичкиот и правниот контекст на главната постапка во нивните барања за прелиминарна одлука. Дали постои повисок праг на прецизност и мотивација на барањата кои можат да влијаат на слободата на обвинетиот? Што треба да биде правниот стандард за непристрасност што го усвои Судот на правдата при проценката на изготвувањето на фактичкиот и правниот контекст на случајот? Ако барањето за претходно одлучување се смета за пристрасно, дали СПЕУ има можност за побара од упатувачкиот суд да се попречи во корист на различен суд? До степен до кој механизмот на претходни упатувања им презентира на националните судови прашања кои „понекогаш се тешки за управување“, случајот Огњанов претставува пропуштена прилика да даде одговор на некои од прашањата.

БИБЛИОГРАФИЈА:

- [1] Court of Justice, Information Note on References from National Courts for a Preliminary Ruling, OJ C 297/01 5 December 2009;
- [2] Court of Justice, Judgment of the Court, Case 6/64, Flaminio Costa v ENEL, 15 July 1964;
- [3] Court of Justice, judgment of the Court, Case C-554/14, Atanas Ognyanov v Sofiyski gradski sad 8 November 2016;
- [4] Court of Justice, Judgment of the Court, Case C-614/14, Atanas Ognyanov v Sofiyski gradski sad, 5 July 2014;
- [5] Court of Justice, Judgment of the Court, Case C-62/14, Peter Gauweiler and Others v Deutscher BundestagGauweiler, 16 June 2015;
- [6] Court of Justice, Judgment of the Court, Joined cases C-254/94, C-255/94 and C-269/94, Fattoria autonomia tabacchi and Others, 12 September 1996;
- [7] Court of Justice, Judgment of the Court, Joined cases C-320/90, C-321/90 and C-322/90, Telemarsicabruzzo SpA and Others v Circostel, Ministero delle Poste e Telecomunicazioni and Ministero della Difesa, 26 January 1993;
- [8] Court of Justice, Judgment of the Court, Joined cases C-98/85, C-162/85 and C-258/85, Michele Bertini and Giuseppe Bisignani and others v Regione Lazio and Unità sanitarie locali, 12 June 1986;
- [9] Court of Justice, Opinion of Advocate General Bot, Case C-614/14, Atanas Ognyanov v Sofiyski gradski sad, 23 February 2016;
- [10] Court of Justice, Opinion of Advocate General Lagrange, Case 75/63, Hoekstra v Bedrijfsvereniging Detailhandel, 10 December 1963, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:6196 3CC0075&from=EN>;
- [11] Court of justice, Opinion of Advocate General Lenz, Case C-415/93, Union royale belge des sociétés de football association ASBL v Jean-Marc Bosman, Royal club liégeois SA v Jean-Marc Bosman and others and Union des associations européennes de football (UEFA) v Jean-Marc Bosman, 20 September 1995;
- [12] European Court of human Rights, Judgment of the Court, Application no. 34130/96, Morel v. France, 6 June 2000;